

Усаглашавање критеријума оцењивања актива природних наука БИОЛОГИЈА

Оцењивање је континуирана педагошка активност којом се код ученика развија активан однос према учењу, подстиче мотивација за учење, развијају радне навике, а ученик се оспособљава за објективну процену сопствених постигнућа и постигнућа других ученика, при чему развија одређени систем вредности.

Оцењивањем се обезбеђује поштовање општих принципа система образовања и васпитања утврђених законом којим се уређују основе система образовања и васпитања.

Оцењивање може бити формативно и сумативно.

Формативно оцењивање редовно прати рад ученика у току школске године, садржи препоруке и записује се у педагошкој документацији коју води наставник. Циљ овог оцењивања је да побољша успешно учење. На ученика делује превентивно и мотивишуће јер га усмерава и подстиче да појача напоре. Усмерено је ка проналажењу недостатака и потешкоћа у ученичком раду и на давање савета како се рад и активност, а тиме и резултати, могу поправити. Такође, подстиче сазнајни развој ученика и утиче на развој личности, као што су зрелост, самосталност, аутономност мишљења и др.

Сумативно оцењивање представља бројчане оцене на крају једне целине, класификационог периода или школске године. Оно у ствари резимира постигнућа ученика током одређеног периода образовања. Сумативно оцењивање врши се писмено и усмено.

Усмена провера знања врши се на сваком часу, без претходне најаве, изузев кад је предвиђена усмена провера знања за цео час. Писмена оцењивања врше се уз ранију најаву, а према распореду писаних провера знања.

Оцењивање ученика је јавно и свака оцена мора бити одмах образложена. Оцена треба да буде поуздана мера напредовања ученика у савладавању наставног плана и програма, али и подстицај за однос према предмету.

Пратиће се и вредновати следеће активности ученика:

- усмене провере (једном у току полугодишта)
- писане провере (најмање две у току полугодишта)
- активност на часу
- домаћи задаци (огледне вежбе, одговори на питања, рачунски задаци,...)
- лабораторијске вежбе и практичан рад
- истраживачки, пројектни задаци и презентације

Опис потребних знања и вештина за добијање оцене:

Одличан 5	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који је у стању да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) примењује знања, укључујући и методолошка, у сложеним и непознатим ситуацијама; самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене садржинске целине и информације; процењује вредност теорија, идеја и ставова; 2) бира, повезује и вреднује различите врсте и изворе података; 3) формулише претпоставке, проверава их и аргументује решења, ставове и одлуке; 4) изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично,
-----------	---

	<p>ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију и начин презентације различитим контекстима;</p> <p>5) континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их.</p>
Врло добар 4	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који је у стању да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) логички организује и самостално тумачи сложене садржинске целине и информације; 2) повезује садржаје и концепте из различитих области са ситуацијама из живота; 3) пореди и разврстава различите врсте података према више критеријума истовремено; 4) заузима ставове на основу сопствених тумачења и аргумената; 5) изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију задатим контекстима; 6) континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и углавном их реализује.
Добар 3	<p>Оцену добар (3) добија ученик који је у стању да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) разуме и самостално објашњава основне појмове и везе између њих; 2) разврстава различите врсте података у основне категорије према задатом критеријуму; 3) уме да формулише своје ставове, процене и одлуке и објасни начин како је дошао до њих; 4) уме јасно да исказе одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, ликовно и др.), укључујући коришћење информационих технологија; 5) самостално извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине; 6) извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продуктима и планираном динамиком рада у групи; уважава чланове тима и различитост идеја; 7) показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује.
Довољан 2	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који је у стању да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) познаје и разуме кључне појмове и информације и повезује их на основу задатог критеријума; 2) усвојио је одговарајућу терминологију из биологије; 3) закључује директно на основу поређења и аналогije са конкретним примером; 4) способан је да се определи и исказе став; 5) примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту; 6) уме јасно да исказе појединости у оквиру одређеног садржаја, држећи се основног захтева и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, ликовно и др.), укључујући и коришћење информационих технологија;

	7) извршава додељене задатке искључиво на захтев и уз подршку осталих чланова групе; уважава чланове тима и различитост идеја; 8) повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење.
Недовољан 1	Оцену недовољан (1) добија ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак.

Скала која изражава однос између процента тачно урађених задатака на писаној провери и одговарајуће оцене је следећа:

$$44\% \leq \text{недовољан (1)}$$

$$45\% \leq \text{довољан (2)} \leq 59\%$$

$$60\% \leq \text{добар (3)} \leq 74\%$$

$$70\% \leq \text{врло добар (4)} \leq 84\%$$

$$85\% \leq \text{одличан (5)} \leq 100\%$$

Бодовна скала се може минимално кориговати у случају да просечан број поена ученика оставрених на писменој провери изађе ван оквира оцене добар (3).

Оцене са **иницијалног тестирања** се не уносе у дневник рада, већ се процењује проценат тачно урађених задатака и исти анализира са ученицима. У виду смајлића се бележи код сваког ученика успешност тачно урађених задатака.

Пројекат, презентација, израда паноа, модела у групи има за циљ: самостално прикупљање и критички одабир информација; решавање проблема; доношење одлука; планирање и поштовање рокова; самостално учење; рад у групи; сарадња; критички однос према властитом и туђем раду. Наставник јасно дефинише и упознаје ученике са елементима за вредновање пројекта, групног рада и индивидуалног рада у оквиру групе. Оваквим обликом рада вреднује се одабир информација, појединачни удео ученика, креативност, коришћење информационих технологија, презентовање рада пред одељењем, рад у групи.

Активност и индивидуални резултати рада ученика – подразумева индивидуална активност којима се показује примена знања ученика, самосталност, показане вештине у коришћењу материјала, алата, инструмената и др. у извођењу задатка, као и примена мера заштите и безбедности према себи, другима и околини, а које су у складу са програмом биологије. Оваквим обликом рада вреднује се одабир информација, излагање ученика, креативност, коришћење информационих технологија, успешност комуникације са остатком одељења.

Такмичења – за освојено место на окружном и републичком такмичењу, даје се оцена одличан (5).

Стручно веће професора биологије